

Valtra Team

Valtra kundtidning • 1/2001

VALTRA

**Varumärket är
en nyckelfråga**

PARTEK

Varumärket är en nyckelfråga, **sidan 6**

Norrbottnens Län – Sveriges nordligaste och största län	4	Valmet firar 50 år och blir Valtra	14
Varumärket är en nyckelfråga.....	6	Från lastbilar till Valtra traktorer	16
Valtra och Lantmännen		Både traktor och hjullastare	18
bildar ett gemensamt förmarknadsbolag	8	Vi kör bakåt... ..	20
Ranchdrift i Brasilien	9	Radikala nyheter i traktorvärlden	22
Ökad komfort — ökad prestationsförmåga	10	Jordbrukslandet Tyskland.....	26
Nobbe on Tour	12	Matlagningsrecept från Danmark	31

**Ökad komfort — ökad
prestationsförmåga, **sidan 10****

**50 år - Valtra
traktorer, **sidan 14****

**Effektivt lantbruk
i Tyskland, **sidan 26****

Händelsernas år

Förra numret av vår kundtidning Valtra Team kom ut lagom till Elmia i oktober. Utställningen var mycket välbesökt med stort intresse för de maskiner som visades. Du som var där kunde se våra nyheter som fanns i monter och kanske du fick en autograf av våra "kändisar" som uppträdde på vår lilla scen. Det var många som uppskattade Magnus Samuelssons show. Han är en person med enorm styrka och samtidigt mycket mänsklig och jordnära. Han symboliserar precis de värden som Valtra står för och som vi utvecklar ytterligare i denna tidning.

Mycket har hänt sedan förra numret. Valtra blev marknadsledare år 2000 med en andel över hela 31 %. Vi tackar alla köpare för förtroendet. Vad som mer har hänt är att traktortillverkningen i Finland fyller 50 år i år. Det firar vi med jubileumsmodellerna 6650 och 8550 med bl. a. silvergrön metalllicklack som visat sig vara mycket uppskattad. I samband med 50-årsjubileet passade vi på att ändra namnet på produkterna till Valtra.

Under mars månad informerade vi om den förändring i försäljningsarbetet som vi planerar till sommaren. Ett med Lantmännen samägt marknadsbolag bildas med ansvar för försäljning av Valtra-traktorer i hela Sverige. Ett trettiotal säljare rekryteras i första hand internt inom Lantmännen som blir traktorspecialister eftersom de enbart skall sälja Valtra-traktorer. Detta kommer du som kund att märka då du går igenom traktorbehovet tillsammans med säljaren som blir din professionella rådgivare i traktorfrågor. Eftermarknaden skall Lantmännen liksom tidigare ansvara för, utom i Skåne där JEB Lantbruksmaskiner ansvarar för service/reservdelar. Däremot kommer Lantmännen att utse och vidareutbilda ett antal servicespecialister på Valtra-traktorer som finns tillhands för större och mer komplicerade servicearbeten. Vi är övertygade att denna förändring kommer att uppskattas av dig som kund.

Vi presenterade vår nya midjestyrd traktorserie X-serien på Elmia i höstas som blev vald till Årets Nyhet. På Elmia Wood i början av juni visar vi denna produkt i praktiskt arbete med olika skogspåbyggnader. X-serien är ett mycket intressant alternativ till dyrare specialmaskiner. Vi kommer att visa många traktorer med olika påbyggnader på vår och andras montrar. Övriga Partek-företag kommer också att visa ett mycket intressant produktprogram.

Mycket välkomna till vår monter 906 på Elmia Wood

Ray West

VD

Valtra Traktor AB

ray.west@valtra.com

Valtra Team

Valtra kundtidning

Chefredaktör

Hannu Niskanen, Valtra Inc.
hannu.niskanen@valtra.com

Redaktion

Hannele Kinnunen, Valtra Inc.
hannele.kinnunen@valtra.com

Redaktörer

Bjarne K. Trollsås, Valtra Norge AS
bjarne.trollsas@valtra.com
Eric Andersson, Valtra Traktor AB
eric.andersson@valtra.com
Michael Husfeldt, Valtra Danmark A/S
michael.husfeldt@valtra.com
Sonja Löst, Valtra Vertriebs GmbH
sonja.loest@valtra.com
Timo Mattila, Valtra Inc.
timo.mattila@valtra.com

Ansvarig utgivare

Valtra Inc., Finland, www.valtra.com

Grafisk design Viherjuuren Ilme, Oy
Lay-out Salpausselän Kirjapaino Oy
Tryck Salpausselän Kirjapaino Oy
Foto Valtra arkiv och resp. artikelförfattare

www.valtra.se

Norrbottens Län — Sveriges nordligaste och största län

Norrbottens län täcker en fjärdedel av Sveriges yta men har endast knappa 3 % av landets befolkning. Norrbotten har bidragit med mycket av vårt lands rikedomar. Malm är en av rikedomarna, järnmalmen är väl den som betytt mest, vattenkraften är en annan, slutligen skogen, har under åren betytt mycket för både lokalbefolkningen och för vårt lands ekonomi. Jordbruket har, trots de nordliga breddgraderna också betytt mycket för försörjningen och sysselsättningen.

Norrbotten är de stora viddernas län. Totalt omfattar länet 98 011 km² fördelat på 14 kommuner. Den största kommunen till ytan är Kiruna som tidigare var världens största stad men som idag får nöja sig med att vara Sveriges största kommun, och även den nordligaste, men "bara" världens näst största. Totalt bor i Norrbottens län 260 000 invånare varav de flesta, 71 600, bor i Luleå kommun. I Luleå finns både landshövdingen och biskopen. Till Luleå stift hör också Västerbotten.

Kyrkan i Kiruna. Arkitekten som ritade den ville att den skulle ha drag av en lappkåta. I bakgrunden gruvberget Kirunavaara. På andra sidan staden ligger berget Luosavaara.

Totalt har Liehittjä sameby en koncession på 1 200 renar, vilket innebär att ingen får ha mer än trettio vuxna renar per styck. Samebyn, eller föreningen, har en same som visserligen har rätt till lite fler renar, kanske ett par hundra, i gengäld sköter han också stödutfodringen under vinterhalvåret.

Urbefolkningen i Sverige

Först träffar vi ett par grannar i Sangis, ett jordbruksdistrikt i Tornedalen, utanför Kalix. Det är Mikael Igebjörk och Sten Thyni, de är båda medlemmar i Liehittjä sameby. Båda är de markägare, traktorägare och renägare.

Mikael, som är en äkta same, kommer ursprungligen från Övre Sopporo och han är mycket noga med att påpeka att samerna som också kallas lappar (kommer från finskan) är den egentliga urbefolkningen i Sverige.

Undanträngda

-Vi känner att vi trängts undan successivt, säger Mikael, och nu kan vi inte komma längre, nu tar Atlanten emot. Redan Gustav Vasas fogdar förföljde våra förfäder, tog deras skinn, kött och fisk.

Dräkten då? Har olika samefamiljer olika dräkter?

-Ja, säger Mikael, min dräkt kommer från Karesuando. Dom är alltid färgglada och har stora tofsar i mössan.

Överallt ser man renar

Springer inte renarna bort, undrar vi?

-Nej, dom är vanedjur och kommer alltid tillbaka, där dom är födda dit brukar dom återkomma. Dom kalvar oftast igen på samma ställe, dit ska dom, genom eld och vatten, säger Mikael som hållit på med renar sedan barnsben.

Samtliga renägare har sin märkning av renarna, man skär bort en liten del av örnsnibben eller skär några små hack i örns ytterkanter, för att visa tillhörigheten

Sarv, Härk och Vaja

Samerna har sina egna benämningar på renarna. Sarv är rentjuren, Härk är den kastrade tjuren och Vaja är renkon, på samiska. Samiskan har lite gemensamt med finskan.

Härk, den kastrade rentjuren, fejar aldrig hornen.

-Dom har ingen stridslust, dom går undan som vi gamla gubbar, säger Mikael med glimten i ögat.

En ren blir fullväxt först vid fyra till fem år, kanske sex, säger Mikael. Men så gamla blir dom aldrig, man måste slakta dom innan. Och så är det så många andra som ska ha sin del, björn, järv och lo t.ex.

-Och så alla tjuvskyttar, säger Lissie, som nu kom in i debatten. Lissie är Sten Thynis hustru och det var hon som bjöd på kaffet.

-Björnen plockar renkalvar som bär, små nyfödda stackare som knappt kan stå på benen är lättfångade. Järven har två till tre ungar per år, så den stammen ökar snabbt, tillägger Mikael.

-Renarna ska slaktas på hösten när dom betat naturligt, då är dom lagom feta och smakar som bäst, säger Sten.

En ren har alltid färskt fett på hösten, poängterar Mikael, till skillnad mot nötdjuren som har gammalt fett uppbyggt under längre tid. Renarna förbrukar sitt fett under vintersäsongen och får sedan bygga upp nytt igen när sommarbetet är som frodigast.

Hur mycket renar finns det totalt i Sverige?

-Mellan 225 och 250 000, säger Mikael, Det finns renägare som har upp till tusen renar.

Denna vinter har renarna haft det mycket besvärligt att få tag på den eftertraktade ren-

laven. Under snön och närmast marken fick man i höstas ett kraftigt islager som renarna inte rår på. Åtskilliga, tusentals, renar kommer därför att svälta ihjäl denna säsong.

Sangisälven utgör en skarp gräns för språkbruket. I Tornedalen är finskan det vanligaste språket även om de flesta är tvåspråkiga. Tornedalen är ur jordbrukssynpunkt en bördig del av Norrbotten. Innan vi ska lämna Sangis får vi smaka torkat renkött. En delikatess som utvecklats i ödemarken. Köttet saltas rejält, kan också rökas lite lätt, och torkas därefter. Torkningen kan ta två till tre månader. Slutligen har vi en fråga till Mikael: *Kan du jojka?*

-Nej, tvärr säger Mikael. Jojken är annars ett fantastiskt sätt att med sångröstens hjälp uttrycka både sorg och glädje, på samiskt vis.

...fortsätter på sidan 28

Renägaren Mikael Igebjörk, med en av sina rentjurar. Hornen har just börjat växa ut igen, lagom till sommaren är de helt utvecklade. Efter brunstperioden i höst faller rentjurarna sina horn igen.

Varumärket är en nyckelfråga

En produkts varumärke är väldigt viktigt, om inte heligt, för alla tillverkare. Vårt traditionella namn Valmet som antogs 1951 när den första traktorn tillverkades är en förkortning av VALtion METallitehtaat eller Statens Metallindustri. Det snarlika namnet Valtra registrerades 1963 och användes parallellt för vissa produkter. Vid 50-års jubileet av finsk traktortillverkning i januari 2001 antogs namnet Valtra.

Det har varit byten av namn tidigare. 1979 när Valmet köpte upp Volvo BM:s traktordivision ingick i överenskommelsen att namnet skulle kombineras, Volvo BM Valmet, fram till 1987. När ändringen sedan skulle ske, var det bara att ta bort Volvo BM och behålla Valmet som tidigare.

Under 1994 när företagets omorganisation delade det gamla Valmetföretaget, och traktorer-na blev överförda till Sisu, var överenskommelsen att endast Valmets pappersmaskiner skulle marknadsföras med Valmets namn och logo. Rätten att använda namnet Valmet på traktorer begränsades till slutet av april 2001.

Namnet Valtra valdes för att det är en del av vårt arv och så snarlikt det respekterade namnet Valmet som möjligt. Vid Sisus sammanslagning med Partek i början av 1997 beslöts det att namnet Valtra Valmet skulle användas under en övergångsperiod på tre och ett halvt år tills det övergår till endast Valtra.

Den visuella designen är en del av varumärket

Valmet insåg värdet och styrkan i industridesign redan under tidigt 60-tal. Att kombinera ergonomi med funktionell design, man skulle kunna säga att en funktionell produkt är vacker. Logotypens design är också viktig eftersom den kommer att synas mycket utanför själva produkten.

Logon ska vara lätt att känna igen och framhäva värdet av varumärket, den ska alltid presenteras på ett koncentrerat sätt.

Designern av Valtra logotypen, **Ilmo Valtonen** från Viherjuuren Ilme, i Finland förklarar projektet så här:

- Vi överförde värdet från den gamla Valmet logon till den nya föreslagna Valtra logon. Valtra Inc. bad oss utarbeta förslag och idéer som sedan testades på Valtras större marknader i Europa och Sydamerika.

- Det var väldigt intressant; resultatet samlat från många olika länder gav nästan samma utslag. Man ville ha evolution inte revolution.

Nuvarande Valtramärket är grafiskt, på sidan av traktorn kan man se namnet i böjda metallbokstäver designade för att reflektera ljuset.

- Första bokstaven V har vi lite högre än de andra för att påminna om ett starkt V i Valmet eller bokstaven V som fanns på alla traktorhöljen på sextiotalet. Samtidigt påminner det oss om vår förbindelse med Volvo. Det grafiska, ett märke av tradition, metall av kvalitet och högteknologi, förklarar Valtonen.

Valtra — ett värdeladdat namn

Varje företag har sin styrka och moral; vi kan kalla dem värden. Teamkänsla är ett typiskt Valtravärde, eftersom alla i företaget har ett gemensamt mål.

Öppenhet är vårt andra viktiga värde. Öppenhet är oftast typiskt för Skandinaviska företag.

Valtra startar informationsflödet och vidarebefordrar det till samtliga i teamet, var de än är och vilken funktion de än har.

Kontroversiella ärenden bearbetas snarast, innan de förstör personalkänslan och skadar företaget. Det är vår uppriktiga önskan

kan att dela framgångarna med våra kunder.

Pålitlighet, vårt tredje värde omfattar också ärlighet och lojalitet. Vi lovar bara sådant som vi kan hålla, och vi håller vad vi lovar. Våra produkter är slitstarka och av hög kvalitet och vår service är snabb och pålitlig.

Motivation är en viktig individuell merit. Valtras anställda har tillåtelse att arbeta självständigt. Självmotivering innebär att finna nya metoder och tillvägagångssätt för att utveckla sig och sin arbetssituation.

Laganda, öppenhet, pålitlighet och självmotivation. Dessa värderingar är basen för varumärkesuppbyggnaden.

Valtra — Power Partner

Det var en fascinerande uppgift att finna en passande slogan för Valtra. Tanken var att den skulle vara kort och beskriva märket Valtra på bästa sätt. Valtras värden och kundernas praktiska erfarenheter har lagt grunden till uttrycket Power Partner – en stark kompanjon.

Det visuella utseendet på märket är bara en del av märkesimagen. Märkesimagen består av kännemärken och fördelar som kunderna automatiskt kopplar till produkten.

Ett bra exempel är: Volvo – säkerhet. Det finns ofta en känslomässig länk knuten till märket, det kallar vi märkeslojalitet.

Valtra har gjort många kundundersökningar. Vi vet att vår position i de nordiska län-

derna är stark medan vi i till exempel Tyskland inte är så stora eftersom vi endast funnits ca 10 år på den tyska marknaden. Marknadsundersökningarna har gett liknande resultat från övriga viktiga Europeiska marknader. Valtra har hög kvalitet och pålitlighet. Enligt undersökningarna har mångsidighet året om, noterats från personer som inte kör Valmet eller Valtra.

Genom att koncentrera värdena så hårt som möjligt kan man beskriva Valtramärket i två dimensioner: styrka och mänsklighet. Styrkan står för den starka motorn och köregenskapen hos Valtra. Men också den starka viljan att serva kunderna. Mänsklighet står för kundordersystem (skraddarsydd traktorer), fabriksbesök (alltid öppna dörrar i fabriken), goda arbetsrelationer i företaget och kompanjonskap med kunderna. Dessa punkter skulle kunna beskrivas med ordet lojalitet.

Varumärket är väldigt viktigt för företaget. Varje anställd och nära anknuten person bör vara stolt över sitt varumärke. Det är basen för långlivad märkeslojalitet

Hannu Niskanen

- Den nya Valtra logon är ett grafiskt märke av tradition, som innehåller gamla Valmet värden och påminner oss samtidigt också om vår förbindelse med Volvo, säger huvuddesigner Ilmo Valtonen.

Valtra och Lantmännen bildar ett gemensamt förmarknadsbolag

Många har undrat varför. En del tycker det är bra som det är. Varför ändra något som fungerar? Frågorna har varit många. En sak många glömmer är att vi lever i en snabbt föränderlig värld. Våra produkter blir mer och mer sofistikerade, det ställs större och större krav på de som ska hantera produkterna, i alla led. De som ska sälja, serva, köra och använda morgondagens traktorer måste på ett helt annat sätt än tidigare vara uppdaterade och insatta i funktion och arbetssätt. Utvecklingen går snabbt och kommer förmodligen att gå ännu snabbare. Därför krävs förändring. Valtra är marknadsledare och måste därför ligga först i förändringsarbetet. Vi ändrar inte för att vi är missnöjda med dagsläget, vi ändrar för att vi ser framåt.

Varför bildas ett förmarknadsbolag gemensamt av Valtra och Lantmännen?

-Valtra har erfarenhet av traktorförsäljning och framför allt av förmarknad, vi kan t.ex. jämföra med Finland och Skåne. Lantmännens serviceapparat, med reservdelslager och verkstäder, är den bästa och mest utbyggda i Sverige. Vi kan dra nytta av båda företagens erfarenheter och resurser.

Kommer Lantmännens verkstads- och reservdelstruktur att vara oförändrad?

-Denna förändring kommer inte att påverka den nuvarande strukturen med den geografiska goda täckningen som utgör bas för eftermarknaden. Vad Valtras kunder däremot nu kommer att få till sin tjänst är verkliga service-

specialister på ett antal orter och reservdels-specialister i samtliga reservdelsbutiker som alla är specialutbildade på Valtra-traktorer.

När det gäller köp av traktorer, vart ska man vända sig?

-En traktorköpare ska alltid vända sig till en Valtra-specialist. Totalt kommer det att finnas ca 30 säljare, utspridda över hela landet, specialister, rådgivare, kalla dom vad du vill, men dom ska bara syssla med en sak, Valtra-traktorer. Därför kommer dom att bli mycket bra på det dom gör, dom ska kunna råda kunden i sitt traktorval, vilken utrustning han eller hon bör ha och även inte ha, ibland. Nöjda kunder är vår viktigaste målsättning. Med rätt produkt och rätt utrustning blir kunden nöjd.

Blir det inte långt till närmaste Valtra-säljare?

-Somliga har befarat att det blir för stora avstånd och för stora distrikt för dessa 30-talet Valtra-säljare. Det tycker inte vi. Här ser man på hur det ser ut i dag. Man måste se framåt, se t.ex. hur andra branscher har det redan idag. Bilen och mobiltelefonen är två mycket effektiva hjälpmedel. Säljaren kommer till kunden istället för tvärtom som det kanske varit ibland. Se till exempel på de som representerar skogsmaskiner eller grävmaskiner, de har oftast betydligt större områden. De och kunderna är mycket nöjda med situationen, vill inte ha något annat system. Kunderna kommer också att kunna använda och dra nytta av modern kommunikationsteknik som internet som vi tror och satsar mycket på.

Men om kunden vill köpa något mer än traktor, blir det inte problem då?

-Nej kunden är välkommen att köpa vad han/hon vill och egentligen var han/hon vill också. Traktorn däremot ska givetvis köpas av Valtra. Dagens kunder har kontakt med många firmor och säljare av olika typer av maskiner och fabrikat. Lantmännens andra säljorganisation säljer alla typer av redskap. Valtra-säljaren säljer traktorn och det som monteras på traktorn. Frontlyft och frontlastare monteras redan idag i traktorfabriken. Olika typer av skogsutrustningar monterade på och kopplade till traktorn kommer Valtra-säljaren också att sälja d v s kompletta ekipage.

När kommer det nya bolaget att börja fungera?

-Meningen är att bolaget ska starta sin verksamhet första juli i år. Dock måste vi räkna med att det tar lite tid innan alla funktioner är bemannade och innan alla blivit varma i kläderna. Men inom några månader från nu räknat ska alla bollar vara på plats och företaget fungera enligt planerna.

Vem vinner mest på den här förändringen?

-Alla parter blir vinnare. Valtra förhoppningsvis för att man på sikt bör kunna sälja fler traktorer. Lantmännen därför att beläggningen bör öka på verkstäder och reservdelslager och särskilt genom att kompetensnivån höjs. Slutligen blir kunden den största vinnaren. Han eller hon skall alltid bli professionellt bemött av skickliga rådgivare med hög kompetens och kunna köpa traktorer till rätt pris med rätt utrustning.

Oswaldo RinoFerrari, Fazenda Sapé, São Carlos.

Det är 4 000 boskapsmunnar som ska mättas på Sapé farm. Det utvändiga foderbordet är imponerande, 650 meter långt.

Ranchdrift i Brasilien

Brasilien är ett underbart land. Kör omkring 300 km nordost om den stora industristaden Sao Paulo och du kommer till de verkliga jordbruksdistrikten. Jag ska ge mina intryck av två boskapsgårdar, eller rancher som man säger i Brasilien, som valt olika driftsinriktning. Storleken är mäktigt imponerande och Valtraktorer är en gemensam nämnare.

Fazenda Sapé, (Fazenda=farm/gård) som drivs av Oswaldo RinoFerrari, är belägen i Sao Carlos. Gården har 1200 hektar brukad areal. I huvudsak odlas gräs och majs. På gården finns ca 4000 nötboskap. Det egenproducerade fodret räcker inte till de många djuren utan varje månad köps 400 ton pellets tillverkad av apelsinskal och ett foder som erhålls som en biprodukt vid bomullstillverkning.

Majsen från gårdens egna åkrar torkas i en vedeldad torkanläggning. Vid torkningen sänks vattenhalten med ungefär 20 % och är efter avslutad torkning ca 3 %. Gräs skördas

varje dag och fodret blandas i en fodervagn, s k mixervagn. Kött djuren går i ett öppet skjul och foderbordet är 650 meter långt.

Det är en imponerande syn att se hur djuren känner igen ljudet från Valtraktorn som kommer och utfodrar dem.

- Vi köper kalvarna utifrån, säger Oswaldo, djuren stannar hos oss ungefär två år för att nå den önskvärda vikten på ca 420 kilo. Dödligheten är mellan 1 och 2 % och vi säljer i genomsnitt mellan 300 och 400 djur till slakthuset varje månad.

Gården har 15 traktorer, 12 av dem är Valtra. Oswaldo är nöjd med sina maskiner, och kritiserar bara den lokalt tillverkade frontlastaren som är klumpig och går för sakta. En original Valtralastare skulle bli en mycket populär produkt i Brasilien.

Karusellmjölkning

En annan stor farm med boskap, Fazenda Nossa Senhora Copacabana, finns i samma område. Gården ägs av Italienfödd Luis Bianco. Han har varit involverad i mjölkproduktion

i 30 år. Gården har 1300 hektar åker och 2500 mjölkkor. Som om inte det skulle vara nog så har man också kött djur, svin och kycklingproduktion.

- Jag anser mjölkproduktionen mer lönsam än köttproduktion, säger Luis Bianco.

Hans omsättning är mellan 30 och 35 miljoner per år, omräknat i svenska kronor. Priset per liter mjölk är nu 42 centavos, ungefär 2,20 Skr.

- Vi levererar ungefär 22000 liter mjölk varje dag till mejeriet, tillägger Luis Bianco.

För ungefär ett år sedan investerade Luis Bianco i ett nytt karusellmjölkningssystem, typ Westfalia, som han köpte direkt från Tyskland. Det var en investering runt 14 miljoner Skr. Gården har 120 anställda och 12 Valtraktorer. Gården är ren och välstädad och allt strikt i sin ordning.

- Hej, ta ännu en bild på utfodringsanläggningen, ropar den glade Luis Bianco.

■ Hannu Niskanen

Farmen Nossa Senhora Copacabana. Det väldiga Westfalia mjölkningssystemet.

Ökad komfort — ökad prestationsförmåga

Valtras modell 8350 med lågvarvsmotor blev en säljsuccé redan från start. HiTrol turbinkoppling och Aires luftfjädrade framaxel har funnits tillgängligt en tid för alla modeller i 6000-serien. De är alla unika lösningar gjorda av Valtra för att ytterligare öka komforten för föraren och effektiviteten hos traktorn.

Valtra HiTech 2.0 modeller, som lanserades i höstas har redan visat hur det är möjligt att göra den dagliga traktorkörningen både enklare och roligare med hjälp av elektronik. Till de som föredrar transmissioner av mekaniskt utförande har Valtra förbättrat motorprestanda och höjt lyftkraften på de traditionella modellerna 6200, 6300 och 6400. Dessutom finns numera en större extra bränsletank av plast att tillgå, för de som så önskar. Men fler förbättringar är att vänta.

Under våren 2001 kommer alla 6000- och 8000-modeller att få delvis ny inredning i hytten. Instrumentpanelen får ett nytt utseende tillsammans med ett helt nytt kombiinstrument. Detsamma gäller knapparna på växel- och hydraulspakar. Mezzo och Mega kommer

att få nya trappsteg och teleskopiska backspeglar. Några strömställare flyttas till hyttens högra sidostolpe. Ny tillvalsutrustning är ett extra set av arbetsbelysning för högre säkerhet och effektivitet.

Det nya Agrolineinstrumentet för 6200-8950

Standardinstrumentet, liksom den mer innehållsrika Agrodata instrumentpanel ersätts av ett helt nytt instrument, benämnt Agroline. I det nya instrumentet, liksom i det tidigare, erhålls basinformationen via analoga instrument. Avläsningen är tydligare och utseendet är nytt liksom tekniken. Specifikationen har ändrats något för att bättre passa till de tunga jobb som utförs världen runt. Instrumentet

Den nya moderna instrumentpanelen med mjukare och tydligare utformning ger föraren en ny körupplevelse.

utgörs av ett kompakt paket som visar den aktuella situationen genom ett repfritt glas. Huvudinstrumenten har inte ändrats så mycket, men varnings- och kontrolllamporna har delats i två grupper och indikeringarna för blinkers och helljus är nu helt separerade. Mellan blocken med varnings- och kontrolllampor finns en stor digital display som visar ytterligare information.

Den nedre delen av den tvåradiga displayen visar körtimmar eller, när traktorn är i rörelse, hastigheten. I nedre delen finns det också en indikator som lyser när det är dags att serva traktorn.

Övre delen av displayen visar körsträcka, kraftuttagsvarvtal bak och fram, klockslag, växellådstemperatur och redskapslyftens läge. I modell 8950 kan man avläsa aktuellt effektuttag över kraftuttaget (i % av motorns nominella effekt). Önskad information väljs med en strömställare.

Hastighet och körsträcka kan visas i kilometer eller miles beroende på förarens önskemål.

Mätningen är noggrant utförd, körsträckan visas i meter så länge körsträckan understiger en km. Därefter visas sträckan i km och decimalkommat flyttas vartefter. Givetvis kan körsträckan enkelt nollställas.

Mer ljus

Under våren är det naturligt mer ljus, men Valtra kommer ihåg att den mörka perioden kommer igen. Därför kommer det att lanseras ett intressant tillägg till den belysning som redan är bra.

Detta tillval av extra arbetsbelysning presenteras samtidigt som den nya instrumentpanelen.

I det extra belysningssetet ingår lampor på mellanhöjd, som lyser extra mycket på arbetsområdet, särskilt vid arbete med frontmonterad utrustning. Dessutom ingår en särskild strålkastare som lyser upp dragkroken. Det här ljuset, som tänds med en separat knapp, gör det mycket lättare att koppla släp. Som ett tredje tillägg kommer det att finnas en arbetsljusautomatik som aktiveras

vid backning. Detta kan låta som en liten förändring, men gör arbetet betydligt säkrare i situationer när den bakre arbetsbelysningen inte kan vara tänd hela tiden, t ex vid snöröjning i trafik.

Slutligen finns ett trappstegsljus som gör det säkrare och lättare att kliva in i traktorn. Trappstegsljuset tänds, tillsammans med innerbelysningen när man öppnar dörren. När dörren stängs släcks ljuset efter en liten stund, vilket ger lite tid till att kliva ner eller starta motorn.

■ Timo Mattila

De nya alternativa belysningarna bidrar till ökad säkerhet och komfort för föraren.

Nobbe on Tour

På 7 dagar med en Valtra 8950 HiTech från Suolahti till Warmssen

Valtra-återförsäljarna Ulrich Nobbe och Friedhelm Müller hämtar en 8950 HiTech och kör hem traktorn från Finland till Tyskland. Totalt färdades man 2035 km på 7 dagar med traktorn.

Idén kom från Ulrich Nobbe, som är Valtra-återförsäljare sedan 1998 och sedan dess har uppnått en marknadsandel på över 14 % och andra plats inom sitt område. Med anledning av hans företags 50-års jubileum fann han i Michelin, Esso och Valtra sponsorer för resan, som inleddes den 10 september 2000 med en husbil i Warmssen tillsammans med svågern

Heinrich Lohmeyer och den nära vännen och Valtra-återförsäljaren Friedhelm Müller.

Så gick färden med färja från Rostock till Helsingfors, och sedan vidare genom Finland till traktorfabriken. I Suolahti var man mycket varmt välkomna. Tillsammans med Ralf Gießel från Michelin besökte man den nästan färdiga traktorn på monteringsbandet.

"Men kom aldrig tillbaka med en traktor!"

Ralf Giebel kontrollerade ringtrycket för det planerade långtidstestet.

Uppbrott mot Sverige

Redan nästa dag tog man avsked när traktorn Valtra 8950 hade färdigställts. Äntligen var det klart för start och testkörning i 50 km/tim. De tre männen i gruppen fick sällskap av det finska filmteamet Anton Leppälä och Kirsi Erkkilä med en VW-buss. Efter en skön tur genom det höstlika Finland med övernattningsnattning, någonstans under färden på en lugn parkeringsplats, nådde man nästa kväll fram till färjan i Åbo och körde ombord. Tidigt nästa morgon kom man till Stockholm, där man var väntad av Eric Anderson, en medarbetare från Valtra Sverige. Eric vägledde sällskapet genom Stockholm till Valtra Sverige i Eskilstuna, där man intog en gemensam middag efter besök på traktormuseet.

Efter avsked fortsatte man på sidovägar söderut genom Sverige, aldrig på större vägar som inte är tillåtna för traktorer. Egentligen får traktorer inte framföras snabbare än 40 km/tim i Sverige, ett faktum som denna Valtra inte lät sig påverkas av. Gruppen tog paus här och där för att njuta av det sköna landskapet och omgivningarna. Nätterna tillbringade man ibland på hotell, ibland i den praktiska husbilen i anslutning till fält, skog och äng.

Ankomsten firades ståndsmässigt, och man döpte naturligtvis traktorn. (Från Anton Leppälä, Ulrich Nobbe, Friedrich Engelking)

Överfart till Danmark via Öresundsbron

Med vänlig hjälp från polisen nådde man under blåljus fram till Öresundsbron, som förbinder Sverige med Danmark. Där uppstod det en längre diskussion, eftersom Öresundsbron är en ren motorväg och därmed inte tillåten för traktorer. Slutligen gav myndigheten upp sitt motstånd, om gruppen försäkrade att detta var en engångshändelse. "Men kom aldrig tillbaka med en traktor!" fick gruppen som avskedshälsning. Broöverfarten blev för alla höjdpunkten under hela resan. Detta framgår tydligt av intrycksfulla bilder från helikopterperspektiv.

I Danmark fortsatte man sedan mot Kolding, för ett besök hos det danska säljbolaget. Först tilläts man inte passera via bron över Stora Bält från ön Själland till Fyn, men eftersom man kunde hänvisa till mottagandet vid Öresundsbron, gjordes även här ett undantag. Även hos Valtra Danmark i Kolding fick man ett mycket hjärtligt mottagande av företagsledningen. Sedan var det bara några timmar innan gruppen nådde den tyska gränsen. Kort efter gränspassagen besökte man Valtra-återförsäljaren Land und Baumaschinen GmbH i Rendsburg.

Ett hjärtligt mottagande även i Tyskland

Nästa dag passerade man Weser med färja vid Wischhafen. Därmed hade man nått fram till Taaken, hemorten för Valtra-återförsäljaren Friedhelm Müller.

I Kreis Nienburg anslöt hela tiden fler Valtra-traktorer. De kom plötsligt från alla riktningar och åkte helt enkelt med. Kunderna till firma Nobbe ville gärna följa sin återförsäljare till målet efter den långa resan. Så sent på eftermiddagen den 19 september 2000 anlände 9 Valtra-traktorer till firma Nobbe, där man redan inväntades av lantbrukaren Friedrich Engelking, far till den stolte ägaren av Valtra 8950 HiTech, som har varit Nobbe trogen sedan företaget grundades. Medarbetare, kunder, familjer och vänner, samt Michelin- och Valtra-medarbetare var också på plats och hade redan förberett firandet av den framgångsrika resan.

De resande tröttades inte av att gång efter gång berätta om små och stora upplevelser av händelser under resans gång. Fram till sent på kvällen gick var och en ofta ut till den nya Valtra 8950 HiTech, som stod fullt utsmyckad mitt i lokalen, för att provsitta, dra handen över lacken och för att uppleva minnet av den långa resan.

■ Regina Schomburg

Valmet firar 50 år och blir Valtra

Det är cirka tusen inbjudna gäster i Paviljonki i Jyväskylä. Orkestern har spelat sin första melodi. Svagt hör man ett motorljud och plötsligt kör Valtras chef Jouko Tukiainen in på scenen i en "Liten Valmet" traktor. I sitt tal framhäver Tukiainen varumärkets kärna och värdet av Valtra. Föreställningen fortsätter och når sin höjdpunkt när inomhusfyrverkeriet börjar. Ljuset från fyrverkeriet lyser upp Valtras nya logo. Slutligen leder en sambagrupp gästerna till middagsbordet.

En annan höjdpunkt av festen är utställningen av gamla och nya Valmet- och Valtratraktorer. Man får känslan av att de som skapat utställningen för traktorerna verkligen är hängivna den lantliga traditionen. Utställningen var öppen i tre dagar under 50 års festen och ytterligare en dag för allmänheten. Besökarna under dessa dagar uppskattades till cirka 8000.

Valtras chef Jouko Tukiainen kör in på scenen med "lillvalmeten", när han ska hålla jubileumstalet.

Export och innovationer

1945 var det nära att den första finska efterkrigstraktorn hade blivit en Bolinder-Munkteell men Finska Banken beviljade inte affären. Istället fick man starta tillverkningen vid Statens Metallindustri (VALtion METallitehtaat, förkortat Valmet). Det blev en blygsam start för traktortillverkningen Valmet. Grundförutsättningarna var kunniga personer

och förståelse för kvalitet och noggrannhet. Fabriken som producerade traktorerna var tidigare känd för sina militär- och civilgevärs.

En ny prestation 1956 var diesel Valmet 33D. Den möjliggjorde att exporten kom igång, främst till Kina, Spanien, och Brasilien. Brasilien var en fullträff eftersom det stora landet beslöt att det skulle skapas en traktortillverkning inom landets gränser. Valmet var snabbt på plats och i december 1960 hade det etablerade dotterbolaget, Valmet do Brasil, tillverkat de fem första traktorerna. Efter det har närmare 280 000 Valmettraktorer tillverkats i Brasilien.

1962 gav lantbrukstraktorn inspiration till midjestyrda 4x4 Valmet skogsmaskin med fyrhjulsdraft.

Några år senare introducerades Valmet 565 med synkroniserad transmission.

Det var första steget i riktning att förbättra förarens villkor. Med undantag från BM-Volvo, kom alla konkurrerande märken från ett mildare klimat. Tillverkarna ansåg inte generellt att förarens yttre förhållanden hade någon avgörande roll. Valmet 900 som introducerades 1967 var den första traktorn utrustad med säkerhetshytt som standard.

Ergonomiskt, turboladdat, 4-hjulsdraft

År 1969 introducerade både BM-Volvo och Valmet de första turboladdade traktorerna i Europa. BM lanserade en sexcylindrig, T810, och Valmet en fyrcylindrig, 1100, modell. En annan viktig nyhet var att kombinera fyrhjulsdraft med turbomotor (BM-Volvo T 814, Valmet 1100-4).

Valmet introducerade 1971 den första "Ergonomiska traktorserien". Valmet 502 var den första traktorn med väl isolerad säkerhetshytt i 50 hk klassen. 1973 omfattar den ergonomiska serien tre modeller (502,702 och 1102). Den sexhjuliga höghastighetstraktorn Valmet 1502 blev förmodligen lanserad några årtionden för tidigt. Den medförde emellertid att den sexcylindriga motorn och andra intressanta komponenter blev starten till industrimaskinerna, den nya Valtralijnen. Valtranamnet blev registrerat redan 1963 och togs i bruk, parallellt med Valmetnamnet, 1970.

Valmet anammade snabbt fyrhjulsdraftsteknologin. Redan 1979 hade alla modeller över 58 hk fyrhjulsdraft. Logiken var förnuftig: En bra förarhytt tillät arbete i regn och dåliga väderförhållanden. Fyrhjulsdraften var nästa steg att förbättra arbetssituationen.

Volvo BM och Valmet går samman

Volvo BM hade tagit ett strategiskt beslut att upphöra med tillverkningen av traktorer och lantbruksmaskiner. I samband med detta beslut hade förhandlingar med Valmet inletts.

Volvo BM ville behålla reservdelshanteringen för att inte riskera arbetstillfällen i Sverige och särskilt Eskilstuna.

När samarbetsavtalet undertecknades i september 1979, hade konstruktionen av den nya modellserien Volvo BM Valmet redan påbörjats.

I maj 1982 presenterade Valmet de röda 04-modellerna på 49-67 hästkrafter och i juni samma år lanserades en helt ny 05-serie med modeller på 65-95 hästkrafter. Den nya modellserien kombinerade egenskaperna hos de högkvalitativa Volvo BM traktorerna med de mer avancerade och moderna Valmettraktorerna. Den nya modellserien började också tillverkas i Brasilien i mitten på 80-talet och pågår fortfarande. Från 1985 marknadsfördes en full serie, från 54 hk till 163 hk, under namnet Volvo BM Valmet.

Redan 1983 blev Volvo BM Valmet traktorerna marknadsledare inte bara i Finland och Sverige utan i hela Norden. Sammanslagningen av Valmet och Volvo BM har nog varit den mest framgångsrika i traktorindustrins historia så här långt.

1990-talet: Europa erövrar

Åren 1991 och 1992 var dystra för världens traktorindustri. Valmets traktorverksamhet i Brasilien och motorfabriken i Nokia, Finland, sammanfogades med Valmets övriga europeiska traktorverksamhet. Under den här perio-

Valmet do Brasil etablerades 1960. Den första modellen, Valmet 360 D började serietillverkas 1961.

Valmets favorit modell. "Synkro-Valmeten", 52 hk (1964).

Valmet 900, 90 hk SAE inledde den nya ergonomins tidevarv. Den hade integrerad hytt som standard och hydrostatisk styrning (1967).

1971 gick Valmet till historien. Företaget tog som första tillverkare i världen fram en mellanstor traktor med isolerad förarhytt, hydrostatisk styrning och synkroniserad transmission.

Valmet övertar Volvo BM:s traktorverksamhet 1979. Initialt delade företagen på produktionen men slutligen tog Valmet det totala ansvaret. Den första Volvo BM Valmet traktorn lanserades 1982.

den utvecklade traktorfabriken i Suolahti den kundorderstyrda tillverkningsmetoden och certifierde hela tillverkningssystemet enligt ISO 9001. Säljbolag etablerades i de största exportländerna för att ge kunderna kortast möjliga kontaktväg till fabriken s representanter.

Från och med 2001 är alla nytillverkade traktorer märkta med namnet Valtra. Valtra har en omfattande och intressant historia. Valtra har för avsikt att fortsätta vara traktorspecialist och fokusera på produktutveckling och service samt kundvård. Antalet tillverkade traktorer med namnet Valmet och Valtra är hittills 480.000. Lägger man därtill de svenska Volvokusinerorna ökar antalet till mer än 750.000.

■ Hannu Niskanen

Den historiska traktorutställningen hade en mycket naturtrogen bakgrund. Många gamla originalfilmer visades, men överförda till moderna DVD-system.

Från lastbilar till Valtra traktorer

Carsten Laursen – son till William Laursen – som startade entreprenadföretaget 1963 berättar, att det är bättre ekonomi att använda traktorer med dumpvagn istället för lastbilar.

Firman William Laursen entreprenörförretning A/S i Langå, på mellersta Jylland i Danmark har idag en personalstyrka på cirka 40 man, som styrs av Carsten Laursen, med hjälp av en person på kontoret. De flesta anställda är chaufförer och specialarbetare, som använder firmans maskinpark. Maskinparken består idag av 2 lastmaskiner, 5 stora runtomsvängande grävmaskiner, 6 små grävare, 6 traktorer.

Av traktorerna är 4 stycken Valtra Valmet 8550 HiTech med dumpvagn och utrustning för slamsugning och spolning. Dessutom finns 3 lastbilar och 15 varubilar + diverse småmaskiner.

Uppdragen är mark-, väg-, slamtömnings- och kabelarbeten, som primärt utförs i Århus-, Randers- och Skanderborg-området. De utför uppdrag i hela landet efter behov, men de flesta uppdrag är inom en 100 km radie.

Nya maskiner är Carstens politik. Han säger att det är en viktig faktor för att undgå driftstopp. Driftstopp på en maskin medför ofta att 3-4 man inte kan fortsätta arbetet.

- Att jag köpte 4 stycken Valtra Valmet 8550 HiTech, var på grund av stora omkostnader med de tidigare traktorerna, med driftstopp som kom olägligt, berättar Carsten Laursen, som leder firman William Laursen, med 40 anställda.

Därför ser Carsten till att maskinparken inte blir för gammal.

Nya Valtra Valmet

- Att jag köpte 4 stycken Valtra Valmet 8550 HiTech, var på grund av stora omkostnader med de tidigare traktorerna, med driftstopp som kom olägligt. Bejco Kramac A/S har varit leverantör av maskiner i många år och när de blev återförsäljare för Valtra Valmet, blev det en självklarhet att välja det märket. Jag vet att de ger god service var vi än är, men jag förväntar mig att vi undgår driftstopp med investeringen av 4 stycken nya Valtra Valmet 8550 HiTech traktorer, säger Carsten.

Framtiden ser Carsten Laursen positivt på.

-Vi ska sörja för att utveckla vår verksamhet efter kundernas behov, säger han.

Carsten har 3 års entreprenadutbildning uppföljt med kloakmästarexamen. Med snart 20 års erfarenhet inom entreprenörbranschen, därav 10 år som ansvarig och daglig

ledare av firman, är företaget konkurrenskraftigt för framtiden.

I frågan om prisutveckling är det något Carsten bara sett på omkostnadssidan, såsom löner, dieselolja och material.

-Vi får nästan samma timpris idag som för 10 – 15 år sedan, säger han.

Därför ställs det stora krav på medarbetarna, material och maskiner. Allt ska vara mer effektivt idag om de ska hänga med.

Lastbilar byts till fördel mot traktorer. Tidigare bedrev företaget också lastbilstransporter. Denna aktivitet har upphört och lastbilarna är utbytta till traktorer och dumpervagnar. Idag finns det endast 3 lastbilar för fjärrtransport på långa avstånd, 6 traktorer klarar den egna transporten av jord, grus och sten.

Investeringen i en 160 hk traktor med dumpervagn är ca 150 000 kronor billigare än en 3-axlad lastbil, som har samma kapacitet.

Driftkostnaden är ungefär hälften på traktor och vagn. Därför tror Carsten, att fler framöver kommer att övergå till samma form för transport.

Framtiden kommer säkert att visa att med de förhållanden vi har idag kommer fler att se möjligheter och ekonomi i traktor/vagn transporter i förhållande till dumper och lastbil.

Timpriset för en traktor med vagn inklusive förare är 35,00 Dkr billigare än lastbil med förare. Carsten vet det så precis eftersom alla maskiner har sitt eget maskinnummer, där omkostnaderna debiteras. Det ger Carsten en klar bild över när den ska bytas ut.

Kapaciteten ligger på 12—15 ton per last beroende på vilket gods som transporteras. Vikterna varierar från 1,3 till 2,0 ton per m³.

■ Michael Husfeldt

– Att jag köpte 4 stycken Valtra Valmet 8550 HiTech, var på grund av stora omkostnader med de tidigare traktorerna...

Här är 3 av de 4 Valtra Valmet 8550 HiTech, som blev levererade i juni månad, 2000.

– Den tiden då man var tvungen att köra från olika håll för att traktorn hade för dålig vändradie är nu förbi.

Både traktor och hjullastare

– Här är det en stor fördel att bakhjulen följer samma spår som framhjulen, säger föraren Snorre Hagen.

Snorre Hagen demonstrerar fördelen med en snäv vändradie.

På väg till Trysil en fredags morgon i mars möter jag en älg på vägen, termometern kryper sakta men säkert ner mot minus 24 grader vart efter jag närmar mig destinationen. Jag är på väg för att prata med de ansvariga i Trysil kommun som i september i fjol köpte en Valtra X 120 City.

Först åker jag till Pål Akre som är säljare för distriktet Hedmark, vi äter frukost hemma på Akres gård och åker sedan tillsammans ner till kommunen.

Nere på kommunens parkering möts vi av Per Hjalmar Langhol och Snorre Hagen, det är huvudsakligen de två som använder den nya traktorn. När det är bitande kallt vill man komma inomhus så snart som möjligt, och vi blir glatt mottagna i det uppvärmda garaget som traktorerna står parkerade i när de ej är i bruk. Traktorerna är för övrigt skinande rena för dagen.

Perfekt smidighet

Den nya medlemmen i Trysil kommuns maskinpark används på vintern huvudsakligen till snöröjning och plogning av gångvägar. Jobbet med att hålla gångvägarna fria från snö har fått en ny dimension efter nyförvärvet. Den tiden då man var tvungen att köra från olika håll för att traktorn hade för dålig vändradie är nu förbi. Med den midjestyrda traktorn kommer man fram utan problem tack vare den lilla vändradien. Bakhjulen

följer dessutom exakt spåren efter framhjulen när man svänger, säger Snorre Hagen och lägger till att traktorn är otroligt smidig.

Det är inte svårt att förstå att de har haft problem med en "vanlig" traktor då Snorre tog oss med in till centrum av Trysil för att visa oss de smala och krokiga gångvägarna.

För er som inte känner till Valtra X- serien är detta en midjestyrd traktor med basen från en Valtra HiTech.

Vändbar förarplats

Plogningen av vägarna har blivit enklare och resultatet bättre vart efter man har lärt känna traktorn.

Traktorn är utrustad med TwinTrac som betyder att förarplatsen är vändbar.

Tidigare hängde snöbladet efter traktorn, nu snurrar Langhol och Hagen sätet och kör baklänges med snöbladet framför sig. Då får man bättre överblick och lättare att justera snöbladet, som är helhydrauliskt justerbart rakt igenom. Hagen säger att det tog lite tid att vänja sig vid att köra baklänges, med nu fungerar det väldigt bra.

Hjullastare

Tidigare hade Trysil kommun en "vanlig" traktor, och önskade sig en hjullastare. Valet blev en Valtra X 120 City som har många av de egenskaper som en hjullastare har, samtidigt som den har samma egenskaper som en traktor. Jag frågar Langhol och Hagen om vad en hjullastare kan utföra som inte trak-

torn kan. Langhoel säger att det är mycket som X 120 kan göra som hjullastaren inte kan göra samtidigt som traktorn fungerar utmärkt som hjullastare. Hagen och säljare Pål Akre kommer tillsammans fram till att lyftkapaciteten på frontlastaren till Valtra X 120 City är bättre än den hjullastare som var aktuell för Trysil kommun. Lyftkapaciteten på denna frontlastaren till X-traktorn är på 3 700 kilo vid marknivå 60 cm ut på redskapen och 2 500 kilo vid maximal lyfthöjd.

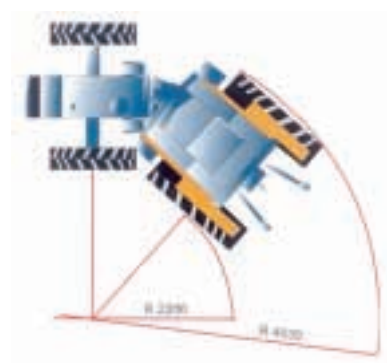
Pål Akre och jag var med Snorre Hagen runt i Trysil, för att se hur han använder Valtra-traktorn i praktiken. Jag måste säga att jag blev imponerad över vilka användaregenskaper den här traktorn har. Vid körning efter vägen är traktorn mycket komfortabel och stabil eftersom den är lite längre än vanliga

traktorer på grund av den midjestyrdade ramen. Motorn har krafter nog och bra segdragningsförmåga, säger Snorre Hagen.

Vi avslutar dagen i Langhoel och Hagens kök där vi pratar ännu mer traktorer. Jag frågar; "Har ni något negativt att säga om traktorn" och får till svar att de inte har några klagomål.

De har fått alla önskemål tillgodosedda som de hade i utgångsläget då de skulle byta ut den "vanliga" traktorn.

■ Bjarne K Trollsås

Den maximala styrvinkeln på det midjestyrdade chassit är 42 grader, traktorns vändcirkel är klart mindre än 10 meter. En annan viktig fördel är att bakhjulen håller samma spår som framhjulen.

Hela "gröna" gången samlad under överinseende av Stefan Fransen (th):
Från vänster: Tobias Dahlström, Bo Johansson, Hans Gottfridsson, Jonas Jonsson, Nils Olof Pettersson och Daniel Adenäs.

Vi kör bakåt...

Torsåstuppen har blivit ett begrepp och representerar den genuina handslöjden. Den första tupporna tillverkades i Gullabo i början på 1920-talet. Materialet är björk.

Vi befinner oss i kommunförrådets personalrum. Vi besöker Torsås kommun, mellan Kalmar och Karlskrona. Det är en stor dag, nästan hela personalen på den tekniska förvaltningens "grönsida" är samlad och vi ska diskutera den nya traktorn. Torsås kommun har som filosofi att göra det mesta i egen regi och har därför införskaffat en splitter ny Valtra Valmet 6250 HiTech.

Traktorn används huvudsakligen för gräsklippning och annat som har med grönytor att göra, även om den vintertid också ska användas för snöröjning.

Torsås kommun – orolig gränstrakt

Torsås kommun är en typisk landsortskommun. Utöver kommuncentrum Torsås så finns inom kommunen Söderåkra, Gullabo och Bergkvara tätorter. Precis på Blekingegränsen ligger också Brömsebro, det som kanske mest klingar i bakhuvudet från historieboken. Genom Brömsebro rinner Brömsebacken och i denna finns en liten holme som varit mötes-

plats vid åtskilliga förhandlingar mellan danska och svenska kungar eftersom bäcken under många år utgjorde gräns mellan Sverige och Danmark.

När vi pratar om "freden i Brömsebro" är det den fred som slöts 1645 mellan Sverige och Danmark då Axel Oxenstierna ledde förhandlingarna och Sverige fick stora landtytor som till stor del utformade våra dagars gränser.

"Framgångskommunen med aktivt näringsliv, stora kontaktytor och nätverk i omvärlden"

Ja, så uttrycker man sig i Torsås kommun. Och vi kan hålla med. Kommunen är mycket aktiv, den är också mån om sina innevånare och värnar den känsliga miljön. "En skön del av Småland" säger man också. Och visst är det ett fint hörn av det annars så skogsdominerade Småland. Man har lång kust och en härlig skärgård, och man har också en levande landsbygd med aktivt jordbruk. Det enda man saknar är storstadens larm och brus, och det klarar man sig bra utan.

tåkläd

I kommunen finns ca 7 500 innevånare och den totala ytan är 469 km², inget vatten medräknat.

"Kommunfantomen" Valtra Valmet 6250

Den nya traktorn används huvudsakligen för gräsklippning och snöröjning.

-Vi kör bara bakåt, säger Stefan Fransen, arbetsledare i kommunen och en viktig länk när det gäller maskiners införskaffande, och syftar på den nya traktorns Twin Tracutrustning som gör den perfekt att arbeta i bakvänt läge.

Att klippa gräs i omvänd körriktning har vi börjat vänja oss vid men att man också röjer snö bakåt är tämligen nytt.

-Med ett bakmonterat snöblad blir vi effektivare och föraren får bättre sikt, säger Stefan. Dessutom har man en snöslunga för körning bakåt.

Det är inga överord att säga att det var dubbelkommandot Twin Trac som var avgörande för valet av just denna traktor. Och roligt är också att alla grabbarna är så överens om att köra bakåt fungerar så bra.

Kör sönder mindre

-Vi kan utan tvekan påstå att vi kör sönder klipparen mindre nu när vi kör den bakåt, sikten blir betydligt bättre, säger Stefan och fortsätter:

-Tidigare hade vi klipparen bakmonterad och körde i gräset innan vi klippte det. Nu klipper vi innan vi kör i gräset och slipper "oklippta" körspår, det är en tydlig förbättring.

Vi ska också notera att traktorn är utrustad med turbinkoppling, och den har givetvis miljögodkänd motor.

-Den går 40 km på vägen också säger grabbarna samstämmigt, det underlät-

tar betydligt när vi förflyttar oss mellan de olika arbetsplatserna.

Vi kunde bara till slut konstatera att Torsås kommun är en kommun som tycker om nyheter och nya tankegångar, man strävar helt enkelt framåt.

-Men vi kör gärna traktorn bakåt, avslutar Stefan Fransen.

Vi tackar för besöket, önskar lycka till med nya traktorn och konstaterar att i dagsläget råder lugnet i Torsås kommun, gränsfejderna är ett passerat kapitel.

■ Eric Andersson

Torsås kommuns fina blåa Valtra Valmet 6250 i sin rätta miljö. Orsaken till färgen är helt enkelt att kommunens bilar också är blå. Här passade det bra att kunna välja färg på traktorn.

Radikala nyheter

Valtra 8350 – sex till sju liter mindre per timma

Utvecklingen går stadigt framåt. I början på förra året lanserades Valtra 8350, lågvarvstraktorn, och i höstas lanserades HiTech 2.0. Båda dessa nyheter tillförde traktörvärlden radikala nyheter, båda unika i sitt slag.

För att få bevis för hur nytänkande och konventionella lösningar fungerar och hävdar sig i praktiken har vi besökt två lantbrukare i södra Skåne, en del av Sveriges bördigaste bygger. Skickliga traktorkonstruktörer tänker och

Jämför vi med genomsnittstraktorn så används Per Hanssons traktorer ganska mycket, få torde ha så mycket erfarenhet av just 8350.

Lägre bränsleförbrukning

Margareta och Per har totalt sju traktorer i sitt företag, varav fem Valtra, samtliga HiTech.

- Vi bytte bl.a. bort en Valtra Valmet 8550 när vi skaffade de nya lågvarvstraktorerna 8350, säger Per. Och jag tycker inte jag fick direkt mindre traktorer prestationsmässigt,

men jag fick betydligt lägre bränsleförbrukning, sex till sju liter per timma. Med det menar Per att Valtra 8550 kan jämföras med en genomsnittstraktor, normaltraktor (läs: alla fabrikat), så 8350 bör alltså procentuellt räknat vara betydligt humanare att sörpla i sig de dyra drivmedelsdropparna.

- Särskilt vid kraftuttagsdrivning, och främst vid 1 000 r/min på kraftuttaget, märker vi skillnaden. Vi jobbar mycket med stora kraftuttagsdrivna maskiner, pressar, upptagare, spridare o.s.v. där märker vi mest den lägre bränsleförbrukningen, säger Per, och vi

märker det också vid transportkörning där det lägre varvtalet betyder mycket.

Även lantbrukare

Trots att Per och Margareta driver stor maskinstation hinner de med att driva eget jordbruk, 300 hektar brukas i egen regi. Halva arealen odlas med höstvet, år efter år. Den andra halvan har treårig växtföljd, sockerbetor höstvet och höstvet. Det innebär alltså att endast två grödor odlas på företagets egenodlade areal.

Går det verkligen att odla höstvet år efter år, frågar vi?

-1999 fick vi en hektarskörd på 9 200 kg, 14 %-ig vara per hektar. 2000 fick vi ytterligare 100 kg per hektar, 9 300 kg. Skördarna gick ner lite i början när vi införde denna växtföljd, men steg snabbt igen, säger Per, som är noga med att poängtera att man måste plöja ordentligt mellan skörd och sådd.

- Man måste hålla marken i hävd med en så extrem växtföljd, poängterar Per. Han syftar då på att det är viktigt att markkartera och tillföra marken det som behövs.

Entreprenör för Partek

Ett stort jobb för Per Hanssons Maskinstation är att sprida kalk. Kalkspridningen har ökat markant i Skåne de senaste åren och i den 8350 som används för kalkspridaren finns den senaste tekniken för spridning enligt markkarteringskartan med hjälp av GPS.

- GPS-tekniken har kommit för att stanna, hävdar Per, nu kan vi lägga kalken där den verkligen gör nytta.

Per sprider kalk som kommer från Nordkalk, ett Partekföretag, systerföretag till Valtra Inc.

Precis som vi tänkte lämna Margareta och Per säger han spontant:

- Framaxelfjädringen är helt suverän på våra 8350, den fungerar lika bra i alla lägen och temperaturförhållanden. HiTechtransmissionen med fram/back och parkeringsbroms i samma manöverspak är även det helt perfekt och gör traktorn mycket lättkörd.

Men i Skåne kan man väl inte sprida kalk på frusen plogtilta, undrar vi, där kommer nämligen den luftfjädrade framaxeln Aires verkligen till sin rätt?

-Vi har spritt över 1 000 ton kalk på frusen mark denna säsong, då är det skönt med en riktig framaxelfjädring, säger Per avslutningsvis.

Per och Margareta Hansson framför maskinstationens ena Valtra 8350, med den stora kalkspridaren tillkopplad.

planerar tekniska funktioner. Hur fungerar de i praktiken?

Först träffar vi Margareta och Per Hansson, som driver Per Hanssons Maskinstation, i Rydsgård. Vi ska diskutera Valtra 8350, som har erfarenhet av två stycken.

- Ja, vi är mycket nöjda med dom, säger Per, vi har under ett knappt år kört 1 700 timmar med den ena och 1 400 timmar med den andra.

i traktorvärlden

HiTech 2.0 — positiv överraskning

Inte långt från Margareta och Per hittar vi en annan Valtra 8350-ägare, Gert Nilsson. Familjen Nilsson i Katslösa bor i en gammal fin skånegård, äkta på det viset att den är helt kringbyggd. Gården består av 75 ha åker och 30 ha betesmark. Gert odlar spannmål, sockerbetor och gräs. Han producerar dessutom nötkött från en amkobesättning med ett 25-tal moderdjur, och har en fin äkta Blondebesättning under uppbyggnad.

Gert köpte en Valtra 8350 HiTech 2.0 i höstas. Vi var mäktat nyfikna på hur traktorn mottagits på gården eftersom Gert innan hade en 8150 HiTech, som kördes i två år, så här fanns att jämföra med.

- Vi märkte redan när vi körde hem traktorn att den växlade betydligt mjukare, sa Gert spontant, när vi frågade om skillnaderna mot den gamla traktorn.

Med HiTech 2.0 har Valtras högmoderna traktormodeller från 6250 på 80 hk till den

sar för harvning ena dagen och programmera om växlingen nästa dag för att passa bättre till transportkörning. Det är alltså bättre än personbilarnas automatlåda, där, i alla fall, normalbilen, har fasta växlingslägen.

Frikopplar när man trycker på bromsen

AutoTraction kallar vi en finess som kommit med HiTech 2.0. Traktorn frikopplar när man trycker på bromsen om hastigheten är under 10 km/tim.

Gert Nilsson och sonen Mikael poserade gärna i gårdens nykomling, Valtra 8350.

En av Per Hanssons blåa fina 8350 sprider kalk på Söderslätt.

största 8950, med 160/200 hk Sigma Power fått betydligt uppgraderad datorkraft.

Automatväxlingen är bättre än i bilen

Det första Gert berömmar är alltså automatväxlingen. Den som känner väl till Valtras HiTechtraktorer vet att man tidigare kunnat välja mellan två automatväxlingslägen. Ja, det kan man fortfarande, läge 1 är nu en kombination av tidigare läge 1 och 2. Det nya läget 2 är så konstruerat att föraren själv kan välja vid vilka varvtal traktorn ska växla. Här kan alltså föraren själv välja växlingsvarv som pas-

- Jag ser framför mig t.ex. körning med rundbalspress och det är dags att knyta och släppa ut balen, då är det bara att sätta foten på bromsen och traktorn stannar, säger Gert, när man sedan släpper bromsen startar traktorn mjukt och fint igen.

På samma sätt frikopplar traktorn automatiskt när motorvarvet kommer under 1000 r/min, inte så dumt när man närmar sig trafikljusen och det just slagit om till rött. För att få traktorn att börja dra igen behövs bara att varva upp motorn över 1000 r/min igen.

Denna fitness torde vara som allra bäst vid frontlastarbete eller vid fram/backkörning på vändtegen.

Blå traktor

I traktorgaraget hos Gert Nilsson står också en Valmet 855, försedd med turbinkoppling.

- Den har varit en klippa, säger Gert, den har gått felfritt i alla år. Turbinkopplingen har varit otroligt bra, men faktiskt påminner HiTech 2.0 lite om turbinkopplingen, bromsar man så stannar traktorn och gasar man så drar den igen.

Gerts gamla 8150 HiTech var blå och även den nya 8350:n blev blå.

- Den här gången var det lätt att välja färg, säger Gert, och får medhåll av sonen Mikael, som är 12 år och mycket intresserad av traktorer.

- Det var jag som valde färgen, säger Mikael.

Positiv överraskning

- Vi valde 8350 för att vi hört så mycket positivt om den låga bränsleförbrukningen, säger Gert. Därför kan vi utan vidare påstå att

HiTech 2.0 blev en mycket positiv överraskning. Det var större nyheter än vi räknat med.

- Dragläget i kopplingspedalen är ett exempel. Det känns nästan som en gammaldags koppling trots att dagens koppling manövreras helt elektroniskt.

Ja, det är faktiskt så att med en kraftigare dator har man på elektronisk väg lyckats åstadkomma en kopplingspedal som känns precis som kopplingspedaler kändes förr. Bara med den skillnaden att denna går så otroligt mycket lättare att trampa ner.

Verkligt modern traktor

Med HiTech 2.0 har en redan modern transmission blivit ännu modernare. Utöver de tekniska finesser som nämnts ovan har även inkopplingen av kraftuttaget förändrats så att fördröjningen är borttagen. När man trycker på knappen kopplas kraftuttaget in direkt. Idag går det också att få till- och fråkoppling av kraftuttaget ute på skärmarna, men då är det fortfarande några sekunders fördröjning.

En annan detalj är att Power Shift-växlingen har fått en mycket snabbare anpassning efter hastigheten vid byte av mekanisk

växel. M.a.o. växlar man ner mekanisk växel i en uppförsbacke känner datorn direkt vilket Power Shift-läge som ska väljas för att passa traktorns hastighet. Samma sak gäller givetvis när man växlar upp mekaniskt. Allt under förutsättning att man valt automatväxlingsfunktionen.

Gert har gedigen och lång erfarenhet av finstillverkade traktorer.

- Dom har alltid gått bra, den 8150 HiTech vi bytte bort var verkligen trevlig att köra, blev Gerts slutkommentar.

Sista ordet ville dock sonen Mikael få:
- Valtra är det bästa traktormärket!

■ Eric Andersson

Snöstorm över Skånes södra slätter. När det snöar och blåser i Skåne kommer inte snön uppifrån, den kommer från sidan. Dessutom är den ofta sand- och jordblandad och blir därför snabbt ett hinder för alla typer av trafik.

VALTRA

Power Partner

www.valtra.se

Välkommen till
monter 906

Valtras monter på Elmia Wood

Vi har massor av nyheter att visa, t.ex:

- **Den nya X-traktorn som skördare, skotare, grävare, lastare**
- **Den fjärrstyrda traktorn**

Skogshytt, traktormonterade griplastare, dubbelkommando och mycket, mycket mera.

Förvissa dig om att traktorn många gånger är det bästa alternativet för skogen.

Välkommen till monter 906. Vi har mycket att visa och erbjuda. Ta med dig denna värdecheck så bjuder vi på en liten present.

Värdekupong

Tag med denna kupong till vår monter 906 på Elmia Wood, så får du en liten present.

Namn: _____

Adress: _____

_____ Tel.nr _____

Jordbrukslandet Tyskland

Tyskland är det befolkningsrikaste landet i Europeiska Unionen (EU). Den allmänna bilden av Tyskland är ett typiskt industriland med ekonomin anpassad för export av industriprodukter och tjänster. Trots att jord- och skogsbruk inklusive fiske endast bidrar med 1,2 % av bruttonationalprodukten, får man inte glömma bort att produktionsvärdet från det tyska jordbruket endast överträffas av Frankrike inom EU. Det tyska jordbruket är mångfaldigt vad avser företagsstrukturer, framställda produkter och regionala produktionsanordningar.

Företagsstrukturer

Naturliga förutsättningar, förekommande traditioner och den europeiska jordbrukspolitiken bestämmer inriktningen på den tyska jordbruksproduktionen. Familjejordbruket har i Förbundsrepubliken Tyskland fungerat som förebild för den tyska jordbrukspolitiken. Efter enandet av de båda tyska staterna ifrågasätts denna förebild i allt högre utsträckning. I de nya delstaterna dominerar stora jordbruk, vilka drivs som enskilda företag, personalbolag, kooperativ eller aktiebolag. Totalt sett minskar dock antalet jordbruk.

Växtodling

Knappt hälften av Tysklands yta utnyttjas för jordbruk. Skogarna upptar omkring 30 % av hela ytan. Mer än två tredjedelar av den

utnyttjade jordbruksarealen utgörs av åkerjord. Ängsmarken ligger under genomsnittet i de östtyska förbundsstaterna. Produktionsvärdet hos det tyska jordbruket uppgår under 1999 till knappt 81 miljarder DM. Nedåtgående priser i slutet av 1990-talet var orsaken till att det högsta värdet från 1997 inte har uppnåtts på nytt. Som följd av återförenandet har växtodlingens betydelse ökat. Denna utgör 55 till 60 % av produktionsvärdet från det tyska jordbruket.

Åkerjorden präglas av spannmålsodling. Medan platser med lätta jordar domineras av råg, fungerar vete som huvudgröda på sandhaltiga lerjordar. Odling av rågvete, en korsning mellan vete och råg, ökar eftersom denna spannmålssort förenar fördelarna hos vete och råg och är en bra foderväxt.

Medan spannmålsodlingen gick tillbaka, har den gemensamma europeiska jordbrukspolitiken främjat odlingen av oljeväxter och baljväxter. Eftersom rapsodlingen har utsatts för restriktioner genom internationella avtal i EU och man dessutom inom ramen för Agenda 2000 ger arealbidrag till den som anpassar spannmålsodlingen, stagnerar odlingen på hög nivå. Efterfrågan på biodiesel uppvisar en stigande tendens. Därmed främjas rapsodlingen på uttagen areal. Tidvis har solrosodlingen expanderat kraftigt. Otillräcklig avkastning och ofördelaktiga väderleksförhållanden för skörden har begränsat odlingen till klimatmässigt fördelaktiga regioner (vinodlingsområden).

Odlingen av foderärter har ökat kraftigt i områden med låg nederbörd i de östtyska delstaterna. Efter bortfallet av åkerböror utgör foderärter en välkommen bladgröda på dessa platser som avbrott till den intensiva spannmålsodlingen.

Odlingen av sockerbetor och potatis har regionala tyngdpunkter. Specialkulturer – bl. a. vin, frukt och grönsaker – bidrar i Tyskland med knappt en femtedel av produktionsvärdet från jordbruket. Odlingen av grönsaker på fält har trängts undan kraftigt.

Djurhållning

Omkring 40 till 45 % av produktionsvärdet från det tyska jordbruket kommer från djurhållning. Endast mjölk motsvarar knappt 20 %. Mjölkproduktionen är koncentrerad till den nordtyska kustregionen, höglandet och alptrakterna. Gemensamt för dessa områden är att de har en större andel naturliga ängsmarker än genomsnittet. De kalvar som föds i mjölkproduktionen bildar underlaget för en intensiv nötdjursuppfödning. I de nya förbundsstaterna ökar innehavet av mjölkkor inom lantbruket. Utöver växterna på ängs- och betesmark bidrar majsensilage som ett viktigt foder till nötdjursuppfödningen. Medan den inhemska produktionen av nötkött överstiger förbrukningen är den tyska marknaden för grisar och fjäderfä samt för ägg hänvisad till införsel. Precis som för fördelningen av nöt förekommer det även regionala koncentrationer av gris- och fjäderfäbestånden.

Beroende på de olika försäljningskanalerna har leverantörerna av fjäderfä ändå specialiserat sig. Fårhanteringen spelar endast en underordnad roll i Tyskland.

Marknadsföring

En effektiv marknadsföring av förekommande jordbruksprodukter är avgörande för produktionsprisivån. Direktförsäljning från producent till konsument har avgörande betydelse för endast ett fåtal produkter. I detta sammanhang kan nämnas potatis, ägg och ekologiskt odlade produkter. I ett bredare perspektiv, som för t. ex. mjölk och spannmål, har framställningen tidigare anpassats till statliga regler och bestämmelser. Detta gäller fortfarande för korn och råg, vilka särskilt i de nya förbundsstaterna utsätts för interventioner, eftersom transportkostnaderna från jordbruken till förbrukarna är för höga. Av denna anledning används importerat foder, som delvis gynnas av låga tullar. Spannmålen i de statliga interventionslagren måste därmed exporteras.

Den vertikala integrationen av det tyska jordbruket är begränsad till ett fåtal områden. Produktionen av spannmål i stora mängder sker huvudsakligen utan kontraktsmässiga bindningar, eftersom säkringen av produktionspriserna begränsar prisrisken genom intervention. När det gäller potatis står en bred, obunden matpotatismarknad med leveransförpliktelser till stärkelsesektorn i motsatsställning till kontrakten mellan producenter och förädlingsföretag. Sockerbetsodlingen är kvoterad och leverans sker direkt till sockerfabrikerna. Rapsproducenterna säkrar prisnivån för sina produkter med tidiga leveranskontrakt. Vid lämplig storlek kan de även teckna prissäkringsavtal på varuterminbörsen. Det finns en nära koppling mellan mjölkproducenter och mejerier, som erhåller en fördelning av mjölkframställningen. Uppfödningen av fjäderfä präglas i hög utsträckning och i motsats till andra grenar av det tyska jordbruket av vertikala kontrakt.

■ Friedrich Uhlmann

Karaktäristiska data för det tyska jordbruket (1999)

Total areal, Tyskland	Milj. ha	35,7
Jordbruksareal	Milj. ha	17,2
Åkermark	Milj. ha	11,8
Ängsmark	Milj. ha	5,1
Vinland	Milj. ha	0,1
Skogsareal	Milj. ha	10,5
Befolkning, totalt	Milj.	82,2
Förvärvsarbete personer tot.	Milj.	37,9
Förvärvsarbete inom jord- och skogsbruk	Milj.	0,97
samma i % av totalt	%	2,6
Bruttonationalprodukten	Milj. Euro	1922
Andel från jord- och skogsbruk	%	1,2

Jordbruksföretag

totalt	1000-tal	472,0
> 100 ha	1000-tal	24,4
> 1000 ha (NBL)	1000-tal	1,6
Andel sidoföretag	%	53

Genomsnittlig jordbruksareal

Totalt	ha	39,4
> 100 ha	ha	311,6
> 1000 ha (NBL)	ha	1758,4

Produktion på åkermark

	1000 ha	1000 ton
Spannmål	6635	44452
Vete	2601	19615
Korn	2210	13301
Råg	748	4329
Oljeväxter	1231	4369
Baljäväxter	212	750
Potatis	309	11568
Sockerbetsor	489	27569

Djurbestand och animaliska produkter

	Milj. st	1000 ton
Nöt resp. nöt- och kalvkött	14,7	1439
Mjölk resp. komjölk	4,7	28334
Gris	26,0	3980
Får och getter	2,9	44
Fjäderfä totalt	118,3	

Källa: BML: Statistisk årsbok om försörjning från jordbruk och skog 2000.

Storforsen i Piteälven. Piteälven är inte reglerad, men man tar ändå ut en del vattenkraft så man kan inte säga att den är orörd. De enda två stora älvarna i Norrbotten som är helt orörda är Torneälven och Kalix älv.

Detta sista fall i Storforsen har en fallhöjd på 60 meter. Här passerar i genomsnitt per sekund 280 m³, dygnet runt, året runt. Upp till 1 500 m³ per sekund kan passera vid de största flödena. Omräknat i effekt skulle Storforsen kunna leverera 75 000 hk i genomsnitt under året.

Jordbruket i Norrbotten

Av Sveriges totala åkerareal på ca 2,8 milj. ha finns 43 000 ha i Norrbotten. Huvudparten av den odlade arealen finns utmed kusten och i älvdalarna, bästa förutsättningarna finns runt Piteå och upp efter Piteälven.

Ett litet undantag utgör Bodens inlandskommun som har över 7 000 ha odlad mark, mest odlad areal har Luleå kommun med lite drygt 9 000 ha. Minst odlad areal har Arjeplogs kommun, en inlandskommun i fjällvärlden, med endast 150 ha. Nordligaste kommunen Kiruna har 515 ha odlad åker. Efter EU-inträdet har inte åkerarealen minskat i Norrbotten.

Kort vegetationsperiod

I Norrbotten odlas mycket gräs. Orsaken är helt enkelt den korta vegetationsperioden. Om Skåne har en vegetationsperiod på ca 240 dagar och Mälardalen/Stockholm har ca 190 dagar så har lantbrukarna i Pajala, Gällivare eller Kiruna inte mer än 120 dagar på sig att få skörden att mogna. M.a.o. odlas i dessa trakter endast gräs. Spannmålen, i form av korn och havre, odlas närmare kusten och lite mera söderöver. Där har man normalt ca 140 dagar, ja, t.o.m. 150 dagar på sig att bärga skörden (10/5—10/10). I Norrbotten finns också en hel del potatisodling, både mat- och utsädespotatis.

Jord och skog försörjer många

Av Norrbottens totalt 112 000 sysselsatta människor har ca 16 % eller bortåt 20 000 sin försörjning från jorden och skogen. Direkt sysselsatta är ca 2 000 och indirekt, med förädling och transporter, ca 7 000.

Dessutom pratar man om inducerat sysselsatta. Exempel här kan vara personal på

naturbruksgymnasium, maskinhandlare o.l. som också har viss verksamhet som riktar sig till andra näringar. Denna kategori sysselsätter ca 10 000 människor.

Turism ger sysselsättning

Norrbotten har mycket att erbjuda när det gäller fritidsaktiviteter. Ett exempel är den fina skärgården och dom fina badplatserna, vi kan bara nämna Piteå Havsbad som ett exempel. När det gäller vintersport torde inget annat län kunna skryta med så garanterad snötillgång som Norrbotten. Fiske är en annan tillgång, inte minst vinterfisket på de stora fjällsjöarna, o.s.v.

Ishotellet i Jukkasjärvi

En av de största turistattraktionerna är kanske ishotellet i Jukkasjärvi. Jukkasjärvi är en liten anspråkslös by vid Torneälven öster om Kiruna som helt plötsligt fått sitt namn på världskartan. Strax nedanför byn ligger en sjö med samma namn, Jukkasjärvi, som är samiska och betyder mötesplats. Byn har varit marknadsp plats för samerna i ett halvt milennium. Idag är Jukkasjärvi en internationell mötesplats. Hit kommer folk av åtskilliga nationaliteter, med olika hudfärger, från världens alla hörn, för att övernatta i ett hotellrum där isblock från Torneälven utgör väggar och tak och där man i minusgrader kan njuta nattsömnen tack vare de välisolerande renskinnen och varma sovsäckar. Sådant är exotiskt om man kommer t.ex. från Japan eller Brasilien.

Världens enda ishotell

Tack vare ett stort "kylskåp" kan man i mars månad ta upp tjock is från älven, spara den över sommaren, och redan i slutet av oktober

börja bygga nästa säsongens ishotell. Detta kylskåp är så stort att skulptörerna och arkitekterna kan jobba ostört och förbereda nästa hotell i lugn och ro och i minus fem grader. Det finns också plats för ett antal iglos där inne. Dessa hyrs ut sommartid till turister som vill avnjuta en övernattnings i "riktig" ishotellmiljö. För tio år sedan startade "Icehotel" i blygsam skala med ett rum. Idag har hotellet ett 50-tal rum, har bl.a. en särskild iskyrka, en biograf, iskonstutställning, bar och reception, och täcker en yta på 4 000 m², på lantbrukarspråk nästan ett helt tunnland. Till byggnaderna krävs ungefär 3 000 ton is och 30 000 ton snö. På kvällarna samlas folk i Icebaren, bardisk och bord och stolar är gjorda av is, och tar en drink "in the rocks", ja, du läste rätt, eftersom glasen man dricker ur är utskurna ur älvens is. På samma sätt har den fina "kristallkronan" sina kristaller uthugna ur Torneälvens rena is. Men när solen i slutet av april börjar värma även denna del av vårt land, 20 mil norr om Polcirkeln, är dagarna räknade för ishotellet. Men till nästa vinter bygger man ett nytt, inget annat likt. I Jukkasjärvi säger man så här: "Ur älven kom isen, och till älven skall den återvända; allt som blir kvar är minnen".

Interiör från Jukkasjärvi ishotell. Möblerna, stolar och bord, är också tillverkade av is.

Tjintokks fina Valtra 900 sopar testbanor. I fantastisk fjällnatur provas ny teknik till fromma för morgondagens biltrafikanter.

Högteknologi i glesbygd

Norrbotten medverkar till att morgondagens bilar blir bättre och säkrare. I Lappland finns flera testanläggningar med provbanor där åtskilliga bilfabrikanter låter sina nykonstruktioner genomgå funktions-, system- och långtidstester. Vi åker rakt in i landet, in i glesbygden. Det finns inga vägskyltar, inga vägvisare, vi tror vi åkt fel, men helt plötsligt dyker ett stort hotell upp, vi är framme vid Tjintokks testanläggning.

-Gruvdriften och skogsnäringen kräver så lite folk idag så den här anläggningen betyder mycket för traktens befolkning. Blygruvan i Laisvall ska t.o.m. läggas ner nu eftersom det inte finns mer blymalm att hämta. Därför är det här ett välkommet tillskott. Högteknologi och bilindustri tror vi är framtiden, säger banchefen, Ulf Thyden.

Lång testperiod

Varför har bilindustrin funnit Norrbotten och Lappland så lämpligt för utprovning av ny teknik och nya modeller? Ja, självklart är det flera orsaker. Klimatet är en orsak, vinter minst fem månader, oftast sex, per år. Lokaliseringen en annan. Långt från tätorter och nyfikna. T.o.m. paparazzis har svårt att hitta hit. Området är mycket välbevakat och inhägnat, lika väl som en topphemlig försvarsanläggning. Här i trakterna har t.ex. dagens ABS-system utvecklats. Antispinn och antisladdsystem, ESP, är andra funktioner som kommit fram här med hjälp av konstgjorda halkbanor och stora isbanor på sjön.

-I Norrbottens inland testas bilar från hela Europa och Asien, säger Ulf.

Valtra håller banorna rena

En Valtra 900 håller rent provbanorna från snö och lös is. Den är välutrustad med både frontlyft och frontkraftuttag. I fronten har den antingen diagonalblad eller snöslunga och där bak oftast sopvalse.

-Traktorn är jättetrevlig att köra, säger Patrik Lundkvist, som är en av traktorförarna. Den går så tyst och fint och är så lättkörd.

-Vi har sajpat däck, tillägger Patrik, eftersom vi inte får använda kedjor, dom skadar underlaget. Men tack vare sajpnigen och fyrhjulsdriften får vi bra dragförmåga ändå på det sliriga underlaget.

-Vi är tre förare och traktorn går tvåskift så det blir åtskilliga timmar under en säsong, avslutar Patrik.

Norrbotten, stort på flera sätt

Anläggningen i Tjintokk har ca.150 årsanställda, banskötare, mekaniker, restaurang- och hotellfolk. Och det finns plats för 130 gäster i egna gästrum, provningsingenjörer, utvecklingsfolk, mekaniker, o.s.v.

-Ibland kommer det ännu fler, då får vi lägga ut dom på andra hotellrum, säger Ulf, vi expanderar varje år. Det finns flera anläggningar av liknande slag i Lapplands inland.

-Detta är något mycket stort för Norrbottens län, säger Evert Johansson, försäljningschef hos Norrbottens Lantmän, som bl.a. svarar för Valtras försäljning och service i Norrbottens län. Biltestanläggningarna har betytt att många som annars tvingats flytta nu kunnat stanna och få sin försörjning i hembygden.

Norrbotten är inte bara Sveriges i särklass största län. Här finns också Sveriges högsta fjälltopp, Kebnekajse, i Kiruna kommun, med sina 2 111 meter över havet. Här finns också Sveriges djupaste sjö, Hornavan, i Arjeplogs kommun, med djupet 221 meter. Mycket i Norrbotten är stort om man med det menar rejält, det gäller befolkningen också!

■ Eric Andersson

Tjintokks testbanor måste hållas i perfekt skick. Traktorföraren Patrik Lundkvist, tv, diskuterar banans skick med banchefen Ulf Thyden.

VALTRA

Power Partner

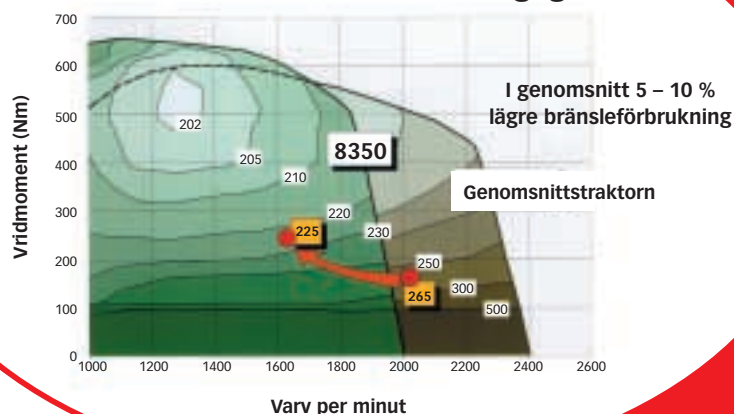
www.valtra.se

HiTech 8350

Lågvarvstraktorn

Valtra 8350 Bränsleförbrukning (g/kWh)

Lägre bränsleförbrukning Bättre ekonomi – Bättre komfort

Det nya konceptet med lågvarvsmotorn har blivit en stor framgång i Sverige. Redan under fjolåret, introduktionsåret, blev 8350 den mest köpta stortraktorn.

Den sexcylindriga, egentillverkade, dieselmotorn med turbo och intercooler, utvecklar 135 hk vid fullvarv, 1.800 rpm. Den ger maximalt vridmoment 650 Nm (samma som 8550 på 160 hk) vid så lågt varvtal som 1.100 rpm. Alltså 400 – 500 varv lägre per min. än jämförbara konkurrenter. Vid 1.650 rpm ger den maxeffekten 140 hk (samma som storebror 8450).

Komforten blir väsentligt bättre tack vare det lägre varvtalet. Mindre vibrationer och lägre ljudnivå underlättar långa arbetsdagar. Serviceintervallen har höjts från normalt 250 timmar till hela 500 timmarvilket ger klart lägre kostnader.

Power Partner

Alla kundundersökningar visar att 8350 mottagits mycket väl på marknaden.

Valtra Traktor AB

Box 1102
631 80 Eskilstuna
Tel. 016-162500
Fax 016-142410
www.valtra.se

Stekt fläsk med persiljesås från Danmark

För de allra flesta danskar är nedanstående maträtt välbekant. Stekt fläsk med persiljesås har serverats i många generationer och rätten har en lång tradition.

Ca 600 gram bogfläsk i skivor

Sås

- 2 msk vetemjöl
- 3 ½ dl lättmjölk
- 10 g smör eller margarin
- salt och peppar
- 1 knippa persilja

Tillbehör

Kokt potatis.

Skär bogen i ½ cm tjocka skivor, om du vill ha fläsket knaperstekt. Tjockare skivor gör att fläsket blir saftigare. Torka skivorna med hushållspapper.

Stek i stekpanna

Värm stekpannan på hög värme. Lägg i skivorna och bryn dem ½ - 1 minut på varje sida. Sänk värmen och stek dem gyllenbruna och spröda. Vänd skivorna ofta. Lägg skivorna på hushållspapper så fettets rinner av. Salta.

Om fläsket är magert, kan det vara nödvändigt att ha i lite olja i pannen före stekning.

Stek i ugn

Lägg skivorna på en folieklädd ugnsplåt. Det underlättar rengöringen. Sätt plåten i övre delen, i den kalla ugnen. Sätt ugnen på 200 grader. Skivorna ska bli gyllenbruna innan de vänds och steks färdigt på den andra sidan. Tillagningstiden är något längre i ugn än i stekpanna.

Sås

Vispa mjölet och 1 dl av mjölken jämnt i en tjockbottnad kastrull. Tillsätt resten av mjölken. Koka upp såsen under omrörning och låt den småkoka i 5 minuter. Rör i smöret och smaka av med salt och peppar.

Tillsätt hackad, sköljd persilja.

Tillagningstid: ca 30 minuter.

Källa: Receptet är hämtat från Danska Slakterier

Valtra kvalitet

Hela Valtra Collection finns att köpa i Lantmännens reservdelsbutiker och JEB Lantbruksmaskiner i Eslöv.

Valtra Traktor AB
Box 1102,
631 80 Eskilstuna
www.valtra.se

PARTEK